

גיליון הורים פרשת "לך לך"

הורים ומורים יקרים,

בפרשה מספר נושאים מרכזיים: היציאה מחרון לארץ ישראל, אברהם אבינו יורד מצרימה, הפרידה מלוט, מלחמת המלכים, ברית בן הבתרים, הולדת ישמעאל, ברית המילה וההבטחות לאברהם להולדת יצחק

לקראת השבת מצורפים שישה סיפורים (נעשה מאמץ להביא סיפורים על מנת שתהיה אפשרות לגוון ולהתאים את הסיפור לפי הצורך החינוכי במשפחה או בכיתה)
סיפור א' – שפחה תמיד שפחה
סיפור ב' – נחום איש גם זו ומלחמתו של אברהם אבינו
סיפור ג' – נאמנות עקבית בכל מצב
מדרש ד' – מסירות נפש שלא על מנת לקבל פרס
סיפור ה' – ניסיון הרעב של אברהם אבינו
סיפור ו' – התרחקות מרשעים אך בלי להתייאש מהניסיון להחזירם למוטב.
מומלץ לספר את הסיפורים עם המסר מוכן מראש ולהרחיב ולהתאים לצורך של הילדים במשפחה.
שבוע טוב ושבת שלום

סיפור א' לשולחן שבת

"וימצאה מלאך ה'... ויאמר הגר שפחת שרי אי מזה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גברתי אֲנִי בְרַחַת" נשאלת השאלה:

מדוע המלאך מדגיש כשהוא קורא להגר: "ויאמר הגר שפחת שרי"? ואף היא בתשובתה מדגישה: "מפני שרי גברתי אֲנִי בְרַחַת". לשם מה ההדגשות הללו? נלמד מהסיפור הבא:

שני אנשים הגיעו לדין תורה לפני בעל ה"נודע ביהודה" הגאון רבי יחזקאל לנדא זצ"ל. האחד היה לבוש בבגדי עבודה של עגלון פשוט והשני בבגדים מהודרים. עמד זה שלבוש בבגדי העגלון וסיפר בדמעות כי סוחר תבואות הוא מעיר רחוקה שבא לפראג כדי למכור את סחורתו. לשם כך, שכר עגלון אשר יעביר את תבואתו. והנה בהיותם בדרך "קם העבד על יוצרו" והעגלון שדד ממנו את כל כספו ולא זו בלבד אלא הכריח אותו להחליף עימו את בגדיו והוא הסוחר העשיר לבש את בגדי העגלון והנהיג את העגלה עד לכאן. כאשר הגענו לעיר - המשיך האיש לספר בבכי - הציג העגלון את עצמו כסוחר גדול ואילו אני מסתובב ללא פרוטה בכיסי ואין איש מאמין לדברי... ומה בפך? - שאל הרב את האיש השני הלבוש מחלצות. "וכי מה אומר לכבוד הרב"? - פתח הלה בנאום מרגש - "הרי ברור לכל כי אדם זה חסר דעה, מסכן שנטרפה דעתו... כבר יומיים הוא רץ אחרי ברחובות העיר ותובע את כספו ולי אין מושג על מה הוא מדבר"... חקר הרב היטב את שני האנשים אולם נשארו הם איתנים בטענותיהם ולא ניתן היה לקבל הכרעה.

"שובו אלי מחר בבוקר" - אמר הרב - "ואז אפסוק את דינכם !!!" משהלכו לדרכם, קרא הרב לשמש שלו וציווה עליו כאשר יבוא למחרת לא יניח להם להיכנס לחדרו בשום אופן. ואכן למחרת הגיעו בבוקר השניים אולם השמש מנע מהם להיכנס לחדרו של הרב.

"הרב עסוק מאוד" - אמר השמש - "אין להפריע לו!" ישבו השניים והמתינו. חלפה שעה ושעתיים ודלת חדרו של הרב עדיין נעולה.

שעת הצהריים הגיעה ואין כל סימן מהחדר פנימה כאילו שכח הרב את דבר קיומם... לקראת שקיעת החמה כאשר היו שני בעלי הדין מותשים נפתחה לפתע דלת חדרו של הרב ובקריאה רמה קרא: "העגלון יכנס!" והנה... האיש הלבוש בבגדי עשיר קם ממקומו במהירות ואץ להיכנס פנימה... "רשע שכמותך!" - אמר הרב - "עגלון גזלן החזר לאיש הזה את כספו ומיד...!"

כן גם בפרשתנו, המלאך פונה להגר באופן דומה: "ויאמר הגר שפחת שרי" והיא מגיבה לקריאה בטבעיות למרות שלפני כן העידה התורה שיחסה לשרי היה מזולזל: "ותקל גבירתה בעיניה" בכל זאת היא עונה: "מפני שרי גברתי אֲנִי בְרַחַת..." אם כן מכריע

המלאך את חשפת בעצמך את נקודת האמת בדבריך את מודה שאת שפחה ושירי הגבירה לכן: "שובי אל גבירתך והתעני תחת ידיה..." (הרב שלמה הלוי)

סיפור ב' לשולחן שבת

נלמד בפרשה על מלחמת ארבעת המלכים נגד החמישה. לאחר שלוט נופל בשבי, אברהם אבינו יוצא לקרב על מנת לשחרר אותו. אל אברהם אבינו מצטרפים 318 מעבדיו יחד עם ענר אשכול וממרא. ומובא במסכת תענית כ"א. סיפור על נחום איש גמ זו ובו דרשה על הפסוק "יתן כעפר חרבו כקש נדף קשתו" (ישעיה מא ב) הנוגע למלחמת אברהם לשחרורו של לוט שהיה זורק עליהם עפר ונהפך לחרבות קש ונהפך לחרבות וקשתות, והם היו משליכים על אברהם חרבות והם נעשים עפר, חצים והם נעשים קש: פעם אחת רצו היהודים שגרו בארץ ישראל לשדר דורון - לשלוח מתנה לקיסר הרומי, אמרו: מי ילך בתור שליח ציר ונציג מטעם היהודים. החליטו שילך התנא נחום איש גמ זו רבו של רבי עקיבא בן יוסף. שהרי הוא מלומד בנסים ואפשר לסמוך עליו בדרך הרחוקה והמסוכנת הזו. שלחו ביזו ארגז מלא אבנים טובות ומרגליות. כשהגיע הלילה הלך ללון בבית מלון על אם הדרך. בעל המלון התעניין מה יש בארגז, ונחום השיבו אבנים טובות ומרגליות - מתנה לקיסר. קמו דיירי המלון בלילה ובחסות החשכה גנבו את האבנים הטובות והמרגליות רוקנו את הארגז מתוכנו ומלאוהו בעפר. כשהגיע נחום אל הקיסר ברומי, פתחו את הארגז וראו שהוא מלא עפר. המלך בחמת כעסו רצה להרוג את כל היהודים. אמר המלך: היהודים עושים ממני צחוק ומשטים בי. ורצה להוציא מיד פקודת הוצאה להורג על כל היהודים. אמר נחום בלבו גם זו לטובה! בא אליהו הנביא התחפש ונדמה לו כאחד משרי הקיסר. אמר אליהו הנביא למלך, אדוני המלך! אולי העפר הזה מעפר אברהם אביהם, כשהיה זורק עפר על ארבעת המלכים היה נהפך לחרבות וכשהיה זורק קש היה נהפך לחיצים, שהרי כתוב: "יתן כעפר חרבו כקש נדף קשתו" (ישעיה מא ב). היתה מדינה אחת שהקיסר לא הצליח לכבוש אותה, שנים רבות היתה מורדת במלכות. זרקו עליהם מהעפר הזה וכבשו אותם. העלו את נחום לבית הגנזים - בית האוצר ומלאו את הארגז באבנים טובות ומרגליות ושלחוהו בכבוד גדול. כשחזרו כל המשלחת אל הקיסר הלכו ללון במלון שלן נחום בהליכתו. שאלו אותו דיירי המלון מה הבאת איתך, ואתה מלך בפלוגה מלכותית, שעושים לך כבוד ויקר כזה גדול? אמר להם: את העפר שלקחתי מכאן הבאתי לשם. בשמעם כך הרסו וסתרו את המלון והביאו את העפר לבית המלך. אמרו למלך: העפר שהביא לך נחום איש גמ זו נציג היהודים הוא משלנו. בדקו את העפר זרקו אותו ולא נהפך לחרבות וחיצים והרג המלך את דיירי המלון.

סיפור ג' לשולחן שבת

לאחר שהקב"ה מביטח לאברהם אבינו "אם תוכל לקספך אתם ויאמר לו פה יהיה זרעך" נכתב "והאמן בה' ויחשבה לו צדקה" הסיפור הבא ממחיש את הנאמנות שצריכה להיות לבני אברהם אבינו, נאמנות עקבית בכל מצב: נכנס פעם יהודי כפרי פשוט, לחדרו של הצדיק רבי שלום רוקח מבעלז זצ"ל, וביקש להתברך מפיו של הצדיק. מבט רחום וחנון לבשו עיניו של הצדיק, החודרות כליות ולב, והוא שאל: "ומה בדבר שבת? האם אתה שומר על קדושתה, או שמא, חלילה... השפיל הכפרי את עיניו במבוכה. ולבסוף נאליץ להודות בפה מלא כי לדאבונו אין הוא שומר שבת. ביקש הרבי להעמידו על קדושת השבת ועל חומרת חילולה. ציטט באוזניו מפסוקי התורה ומדברי חז"ל בעניין, וביקשו בכל לשון לתקן את דרכיו בכל הקשור למצווה יסודית וחשובה זו. נכנסו הדברים ללב הכפרי. "הריני מתחייב בזאת לרבונו, כי מהיום והלאה אהיה זהיר בכבוד השבת ולא אחללנה", הכריז בהתרגשות. למשמע הדברים אורו עיני הצדיק. אלא שכמעט באותה נשימה הוסיף הכפרי ואמר: "אבל, רבי! בימות הקציר, שאז המלאכה בשדה מרובה, אנוס אני לעבוד גם ביום השבת, ואני מקווה כי הרבי ימחל לי על כך". חיזק מריר נמתח על שפתי הרבי. לאחר שהירהר קצת כדי לברור את מילותיו בקפידה, פתח הרבי ואמר: ראשית, עליך לדעת כי לא אני 'בעל-הבית' על השבת, אלא הקב"ה, נותן התורה ומצווה המצוות בכבודו ובעצמו. לא אני הוא שצריך למחול לך, אלא הוא. לעניות דעתי אין שום סיכוי שהוא יסכים למחול לך על פגיעה כלשהי בקדושת השבת. והמשך הרבי: ובאשר לדבריך על תקופת הקציר - אספר לך סיפור: מעשה באחד הפריצים, שערך משתה גדול לכל חבריו הפריצים מרחבי המדינה. לאחר ששתו הפריצים לשיכרה, נתקיים בהם 'נכנס יין יצא סוד', והחלו הם לספר, איש-איש בתורו, בשבחי היהודי 'שלהם'. נענה הפריץ המארח ואמר: "היהודי שלי, אין דומה לו ביושר ובנאמנות. כבר ניסיתו בעבר בכמה ניסיונות, ובכולם עמד בכבוד מעורר השתאות.

מובטחני בו כי לעולם לא ימרה את פי, ולא יהיה דבר שאבקש ממנו ולא יעשה". "ואפילו" – הפסיקו אחד הפריצים – "אפילו אם תבקש ממנו להמיר את דתו?! "כן", השיב המארח בביטחון מוחלט, "מובטחני שגם בכך ימלא את רצוני".

מיד שלח הפריץ לקרוא ליהודי 'שלו'. היהודי המסכן, שהובהל במפתיע למסיבת ההוללים הגדולה והועמד לפני מעסיקו וחבר מרעיו, נבוך מעצם המעמד.

"האם אתה נאמן לי?" שאל הפריץ. "בהחלט!" השיב היהודי, תמה על עצם השאלה.

"האם תעשה ככל שאבקש ממך?" הוסיף הפריץ לפרוש את המלכודת לרגלי היהודי, בעוד חבריו מביטים בהם בשעשוע. "בכל ליבי ובכל נפשי אפילו באש ובמים מוכן אני ללכת בעבור אדוני הפריץ".

להצרת נאמנות חזקה יותר לא היה אפשר לצפות.

נתן בו הפריץ מבט חד ואמר: "אם-כן, רוצה אני כי תמיר את דתך!". חיוורון עז כיסה את פני היהודי וכל גופו החל לרעוד. גם בחלומותיו השחורים ביותר לא ציפה לבקשה מהסוג הזה.

הוא ניסה לומר משהו, אבל לשונו כמו דבקה לחיכו. נתן בו הפריץ מבט תקיף, כנושה התובע את פירעון שטר החוב שבידו. "אל תהסס ואל תחזור בך מהבטחתך לעשות ככל שאבקש ממך. בתוך יממה עליך להמיר את דתך".

היהודי האומלל הנהן בראשו לאות הסכמה ויצא חפוי-ראש מהמסיבה. נאמן לבקשת הפריץ ומחויב למילתו שלו, המיר כבר למחרת היום את דתו. קרנו של הפריץ – שזכה ביהודי נאמן כל-כך – עלתה בעיני חבריו. חלף זמן-מה. יום אחד הזמין אליו הפריץ את היהודי המומר ואמר לו: "לאחר שמילאת את בקשתי והוכחת את נאמנותך לי, ללא סייג, הריני מרשה לך לשוב לאמונתך הקודמת. בטוח אני כי על אף נכונותך להשביע את רצוני, עדיין לבך נוקף על הצעד הקיצוני שעשית. לך לבינתך ובשר למשפחתך כי רשאים אתם לחזור לחיק יהדותכם".

שמח היהודי שמחה גדולה, ואץ רץ לביתו לאשתו ולילדיו לבשר את הבשורה הטובה. לנוכח התפרצותו הפתאומית הביתה נבהלה האישה. "מה לך! יצאת מדעתך?! קראה לעברו בחרדה.

סיפר לה בעלה כי הפריץ פטר אותם מעונשה של המרת הדת הכפויה, וכי מעתה רשאים הם לשוב לחיק יהדותם. הביטה בו האישה בפנים עגומות, שהסגירו מיד כי אין היא שותפה לשמחתו של בעלה.

כעבור רגע פרצה מליבה אנחת שוברת-לב. 'אוי ואבוי...!', גנחה. 'איך יכול היה הפריץ לעשות לנו כך, ולהפתיע אותנו בהצעתו כמה שבועות לפני חג-הפסח... איך נעמוד בהוצאות הרבות המשחרות לפתחנו.

מהיכן נשיג כסף לקניית מצות ויין וכלים כשרים לפסח... רוץ אל הפריץ וביקש ממנו ארכה עד לאחר הפסח"...

סיים הרבי את סיפורו והישיר מבט אל הכפרי:

"חילול שבת בפרהסייה, כמוהו כהמרת הדת. אתה רוצה, ככל הנראה, ללכת בדרכיה של אותה אישה פתיה, ומבקש להיות יהודי לפני עונת הקציר ולאחריה, אך בתקופת הקציר עצמה להוסיף להיות גוי"...

את סיפורו של הרבי, כמו את לקחו, הצליח אפילו הכפרי הפשוט והבור להבין. לאחר התחבטות פנימית קצרה בינו לבין יצרו הבטיח

לרבי לשמור את השבת כל ימי השנה כולה... (פחד דוד) מעובד מאתר <http://dvar-tora.co.il>

סיפור ד' לשולחן שבת

לאחר מלחמתו של אברהם אבינו, מציע מלך סדום תמורה לאברהם אבינו. אברהם אבינו לימד את העולם כולו שבשביל ערכים ואמת צריך לדעת למסור את הנפש שלא על מנת לקבל פרס. אברהם אבינו משיב למלך סדום: "אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אָקַח ... וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הִעֲשִׂיתִי אֵת אַבְרָם"

משל למדינה אחת שבה פעלה כנופיית שודדים שהטילה את מוראה על אנשי המדינה במעשי שוד וחמס נועזים, כל מאמצי המלך למגר את המעשים הנוראיים הללו לא עזרו. את טובי הלוחמים שלח המלך שיצאו לקראת הכנופיה וישימו קץ למעשיהם, אך ללא הועיל, פעם אחר פעם הובסו החיילים בקרב עם השודדים עזי הנפש. כראות המלך כי כלו כל הקיצין ובראותו שאין לו אפשרות אחרת, קרא אליו את בנו שהיה גיבור חיל ומלומד בטכסיסי מלחמה ואמר לו: בני יקירי, יודע אני כי גיבור חיל אתה ומלומד מלחמה, ויודע אתה עד כמה מצערם אותי ואת ממלכתי אנשים רשעים אלו, על כן אני מבקש ממך שתצא להילחם בהם, אולם תנאי אחד אני מתנה איתך: והיה, אם יפלו בידך אל תהנה מאומה מממונם, שלא יאמרו הבריות: לא יצא בן המלך להילחם בשודדים אלא רק כדי לקחת את רכושם הרב. יצא הבן גיבור החיל להלחם בשודדים וההצלחה האירה לו פנים, הוא הלם בהם מהלומה אחר מהלומה עד שהנותרים נכנעו תחתיו וקבלו עליהם את חוקי המלך, לקח הנסיך את כל הכסף והזהב הרב של השודדים לרחובת של עיר ועשה מדורה גדולה והעלה את הכול באש. בשובו מן הקרב יצא אביו לקראתו, ואמר לו: ברוך אתה בני! ברוך אתה שניצחת במלחמה וברוך אתה שקיימת את דברי ולא נטלת מאומה מרכושם, על כן בוא ואתן לך אני כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות מבית גנזי שלי. הנמשל: בשעה שיצא אברהם והרג את המלכים ושב אל מקומו, יצא לקראתו מלך סדום כי סבור היה שאברהם מבקש ליטול לעצמו את השלל, על כן אמר לאברהם: "תן לי את הנפש והרכוש קח לך", אולם אברהם שלא זאת היתה כוונתו, ענה לו: וכי את השלל אני צריך? לאבנים טובות וכל כלי חמדה אני צריך? הרימתי ידי אל ה' א-ל עליון קנא שמים וארץ אם מחוט ועד שרוך נעל וגו' ולא תאמר אני העשירתי את אברם. באותה שעה קידש אברהם אבינו את שמו של הקב"ה ברבים ועמד והחזיר כל רכוש סדום ועמורה.

סיפור ה' לשולחן שבת

אחד הניסיונות לאברהם אבינו מתרחש עם הגעתו לארץ כנען " וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ יִרְדְּ אַבְרָם מִצְרַיִם " - בכל העולם היה שובע, ורק בארץ ישראל היה רעב. לאברהם אבינו לא היה מה לאכול ונאלץ לעזוב את ארץ ישראל שהובטחה לו ולזרעו. אברהם שלם באמונתו ולא מתרעם על הנהגת הקב"ה כלפיו.

מספרים על הצדיק רבי זושא מאניפולי, שהנהגתו היתה לא לבקש שום דבר מבשר ודם. אם הוא היה צריך משהו, הוא היה אומר: "ריבוננו של עולם, זושא צריך כך וכך" (רבי זושא מעולם לא הוציא מפיו את המילה "אני", יש רק "אני" אחד: "אני ה' אלקיכם", כשהוא היה מדבר על עצמו היה נוהג לומר "זושא").

בד"כ לאחר תפילת שחרית היה אומר: "ריבוננו של עולם, זושא קצת רעב". ברגע שהחסידיים שמעו שהוא רעב, הביאו לו את ארוחת הבוקר. לאחר תפילת מנחה, הוא היה אומר שוב: "ריבוננו של עולם, זושא קצת רעב". והם היו מביאים לו את ארוחת הצהריים. בלילה, מאוחר, אחרי תפילת ערבית, היה אומר שוב: "ריבוננו של עולם, זושא קצת רעב", ושוב החסידיים היו מביאים לו לאכול. פעם אחת החסידיים דיברו ביניהם, ואמרו: "זה צחוק, הוא אומר את זה בקול, הוא יודע שאנחנו שומעים ומביאים לו לאכול... מחר, אנחנו לא נביא לו לאכול ונראה אם הקב"ה יעזור לו".

למחרת, אחרי תפילת שחרית, ר' זושא אמר: "ריבוננו של עולם, זושא קצת רעב". החסידיים הסתכלו אחד על השני, חייכו, ולא נתנו לו לאכול. לאחר תפילת מנחה ר' זושא אמר: "ריבוננו של עולם, זושא רעב". החסידיים אמנם קצת ריחמו, אבל לא נתנו לו לאכול. לאחר תפילת ערבית, בשעה אחת עשרה ועשרים, זושא פנה שוב אל הקב"ה ואמר: "ריבוננו של עולם, זושא ממש רעב". באותו הרגע נפתחה הדלת, אדם עשיר לא מוכר נכנס בלוויית כמה משרתים הנושאים מגשים עמוסים בשפע של אוכל משובח, חם וטוב ומגישים לר' זושא. ר' זושא אמר תודה לקב"ה, ברך את העשיר, נטל ידיו, בצע את הפת ואכל.

כאשר העשיר יצא, שאלו אותו החסידיים: "איך ידעת לבוא בדיוק לאחר תפילת ערבית, כאשר ר' זושא ביקש לאכול?" העשיר אמר: "דעו לכם שבני הקטן חולה מאוד, והרופאים אמרו שאין מה לעשות... צריכים להתכונן לגרוע מכל. כמובן שלא יכולתי לישון, ישבתי ליד מיטת ילדי החולה וקראתי תהלים בדמעות עד שנרדמתי. ואז, בחלום, בא אלי אבי הצדיק מגן עדן ואמר לי: "ישנו צדיק אחד, ורק הוא יכול לרפא את הילד". שאלתי: "איך אני ניגש לר' זושא?", והוא השיב לי: "מחר, בשעה אחת עשרה ועשרים, כאשר ר' זושא יבקש מן השמים לאכול, אתה תהיה שם, תגיש לו לאכול, ובזכות זה הרבי יברך ובנך יתרפא". מיד לאחר ברכתו של ר' זושא כאשר העשיר הגיע לביתו הילד רץ אליו ואמר: "אבא אני בריא".

סיפור ו' לשולחן שבת

בין רועי צאנו של אברהם הצדיק ובין רועי צאנו של לוט הרשע היתה מחלוקת בעניין זה. משנודע הדבר לאברהם, הוא ניסה לדבר עם לוט, אבל משראה את עקשנותו שהוא לא מוכן לשנות את דרכו הוא אמר לו: "אַל תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וּבֵין רְעִי וּבֵין רְעִיךָ כִּי אֲנֹשִׁים אֲחִים אֲנָחְנוּ, הַפֶּרֶד נָא מֵעֲלֵי אִם הַשְּׂמָאל וְאִמְנָה וְאִם הַיְמִין וְאֲשַׁמְאִלָּה". אברהם ולוט היו דומים מאוד בקלסטר פניהם, ולכן הוא חשש שאנשים יראו את לוט הרשע גוזל ומתנהג שלא כשורה, יחשבו שזהו אברהם ויגרם מזה חילול ה' ח"ו.

כל זמן שהוא היה במחיצת אברהם אבינו, הקב"ה לא דיבר עם אברהם רק בגלל שלוט היה ליזו. אולם לאחר שאברהם אמר ללוט "הַפֶּרֶד נָא מֵעֲלֵי" מתרחש סיפור נפילתו של לוט בשבי. על אף רשעותו של לוט, אברהם אבינו נלהם למענו אך הרחיק את משפחתו ממנו כדי שלא ילמדו התנהגות רעה.

(מסר לילדים – צריך לדעת לבחור מי החברים שלנו ולשמוע בקול ההורים שאומרים לנו אם מי להסתובב. יחד עם זאת, כאשר נראה יהודי במצוקה או הזדמנות להחזירו למוטב, נעשה כל מאמץ לעשות זאת ולא נתייאש):

מספרים על רבנו ה'חפץ חיים' זצ"ל, שהיה נודד למכור את ספריו בערים שונות. פעם אחת ראה באכסניה בעיר וילנא חייל יהודי גדול ומגושם, שנכנס והתיישב ליד השולחן ופקד על המלצר שיגיש לו מהר. הוא אכל בתאוותנות גדולה, בלי ברכה ובלא דרך ארץ והתייחס אל הסובבים אותו בגסות רוח וכולם פחדו ממנו. ה'חפץ חיים' קם לגשת לאותו יהודי ולדבר אל לבו, אולם בעל האכסניה התחנן לפניו שאפילו לא יחשוב על כך ואמר: "חייל זה יהודי הוא מחזילי המלך ניקולאי, וקיים חשש שחלילה ירים יד על הרב אם ינסה לדבר אתו". הוא הסביר שאין עם מי לדבר, הריהו מגושם ממש, בור ועם הארץ. כשהיה בן שבע שנים נחטף עם ילדים אחרים ונסחב לסיביר. עד גיל שמונה עשרה גדל בין איכרי המקום כגוי לכל דבר ומאז הוא משרת את ניקולאי.

ה'חפץ חיים' חיך וניגש אל החייל, הושיט לו יד ואמר בנעימה לבבית וידידותית: "שלום עליכם, שמעתי עליך שבתור ילד קטן נחטפת לסיביר, גדלת בין הגויים, לא זכית ללמוד אפילו אות אחת בתורה, עברת את כל הגיהנום בעולם הזה, סיוט צרות, רדיפות ועינויים נוראיים. הרשעים אמרו לא פעם להעבירך על דתך, אילצו אותך לאכול נבילות וטריפות, ואע"פ כן נשארת יהודי ולא השתמדת!!

מאושר הייתי לו היו לי זכויות כשלך, והייתי בן עולם הבא כמותך. וכי דבר קל הוא לסבול ייסורים שכאלה למען היהדות למעלה משלושים שנה?! הרי זה ניסיון גדול יותר מחנניה מישאל ועזריה!".
דמעות חמות נשרו מעיניו של החייל הקשות. הוא נזדעזע עד עומק נשמתו מהמילים החמות, שזרמו ממקור חי וטהור, שליטפו והחיו את נשמתו המיוסרת והמיוגעת. משנודע לו מיהו העומד לפניו פרץ בבכי עז והחל לנשק את ידי ה'חפץ חיים'. הרב אמר לו: "אדם שכמותך בוודאי יזכה להיחשב בין הקדושים שמוסרים נפשם על קדושת השם, ואם תקבל על עצמך לחיות מעתה את שארית ימיך כיהודי כשר, לא יהיה מאושר ממך בכל הארץ".
היהודי הזה שמעולם לא שמע מילה טובה, מעולם לא קיבל עידוד והבנה ואוזן קשבת, כל ימיו סבל חרפה, גידופים וייסורים, פתאום שומע מילים כאלה ומקבל ויחס חם מגדול ישראל פאר הדור והדרו. איך לא ימס ליבו? שוב לא עזב החייל הזה את ה'חפץ חיים' עד שהפך לבעל תשובה אמתי וצדיק גמור.

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות:

היציאה מזורן לארץ ישראל

1. מהם שבע הברכות שהקב"ה מברך את אברם (יב,ב) ואעשך לגוי גדול- הבטיחו על הבנים ואברכך- הבטיחו על הממון ואגדלה שמך - הקב"ה יוסיף אות לשמו והיה ברכה- הברכות נתונות בידך ואתה תברך את מי שתרצה ואברכה מברכך - כל מי שיברך אותך יתברך ומקללך אאר - כל מי שיקלל אותך יקולל בעצמו ונברכו בך כל משפחות האדמה- הברכה לכל העולם תהיה בזכות אברהם כיצד ידע אברם לאן ללכת?(לאיזו מילה יש אותה גימטריה)(בעל הטורים יב,א) אראך בגימטריה "בעננים" מלמד שהיו עננים הולכים לפניו ומראים לו הדרך
2. למה הקב"ה לא אומר לאברם לאן ללכת אלא רק: "אל הארץ אשר אראך"(רש"י יב,ב) כדי לחבבה בעיניו ולתת לו שכר על כל דיבור ודיבור
3. מה משמעות הכתוב: "ואת הנפש אשר עשו בחרן"(יב,ה) שהכניסן תחת כנפי השכינה. אברם מגייר את הגברים ושרי מגייר את הנשים
4. לאן הלכו אברם, שרי ולוט וכל אשר להם מחרן?(יב,ה) ארץ כנען
5. מהו המקום הראשון שאברם מגיע בארץ (יב,ו) עד מקום שכם עד אלון מורה
6. למה אברם עוצר בשכם?(2 סיבות)(רש"י יב,ו) להתפלל על בני יעקב כשיבואו להילחם בשכם ולהראות לאברהם את הר גריזים והר עיבל ששם יקבלו את שבועת התורה
7. איזה עוול היסטורי מתוקן על ידי נתינת ארץ ישראל לאברהם?(רש"י יב,ו) מתוקן הגזל שגזלו עמי כנען את ארץ ישראל מידי שם. כאן אברהם, מבני בניו של שם, מחזיר לעצמו את ארצו.
8. מהו היסוד הגדול אותו מלמדנו הרמב"ן ביחס לפרשיות האבות?(רמב"ן יב,ו) "מעשי אבות סימן לבנים" כל מה שאירע לאבות זה סימן למה שיקרה לבנים (עם ישראל) ולכן התורה מאריכה בסיפורי האבות.
9. מדוע בנה אברהם מזבח דווקא בשכם?(רמב"ן יב,ו) אברהם פחד מהכנענים שהיו אומה חזקה, ורק כשאמר לו ה' שארצם תהיה שייכת לו, סר פחדו ובנה מזבח לה'.
10. מהי הבטחת ה' לאברם בשכם?(יב,ז) לזרעך אתן את הארץ הזאת
11. מדוע אברם בונה מזבח?(רש"י יב,ז) על בשורת הזרע ("לזרעך") ועל בשורת ארץ ישראל ("אתן את הארץ הזאת")
12. סדרו את סדר מסעותיו של אברם בארץ מכניסתו לציאתו: נגבה, איזור בית אל, אלון מורה, איזור בית אל, נגבה

אברהם אבינו יורד מצרימה

1. למה הקב"ה הביא רעב בארץ כנען(רש"י יב,ז) לראות אם אברם ירהר אחר דבריו של הקב"ה שאמר לו ללכת לארץ כנען ועכשיו גורם לו לצאת ממנה
2. הבא שתי נקודות דמיון שמוצא רמב"ן בין ירידת אברהם למצרים לבין ירידת עם ישראל למצרים.(רמב"ן יב,ז)
 1. אברהם ירד מפני הרעב וגם עם ישראל ירד מפני הרעב.
 2. המצרים עסקו את אשתו של אברהם והמצרים העבידו את עם ישראל.

3. אברהם יצא עם מתנות ועם ישראל יצא ברכוש גדול.
4. אברהם יצא בזכות הנגעים שבאו על פרעה ועם ישראל יצא בזכות עשרת המכות.
9. מדוע אברם אומר לשרי: "הנה נא ידעתי כי יפת מראה את"? (3 אפשרויות רש"י יב,יא) (1) עד כה לא הכיר בה מתוך צניעותם (2) שרי עמדה ביופיה למרות המסעות (3) מיידיע אותה שצריך לדאוג שמגיעים לסביבת אנשים מכוערים שאינם רגילים לאשה יפה
4. אברהם מבקש משרה לומר 'אחותי את'. על מי עוד נאמר 'אחותי את' ומה זה בא ללמד? (בעל הטורים יב,ג) זה נאמר על החכמה בספר משלי. זה בא ללמד שאברהם ושרה היו גדולים בחכמה
5. מה פירוש "למען ייטב לי בעבורך" (ספורנו יב,ג) כשתאמר שהיא אחות אברם אף אחד לא ירצה להורגו אלא לתת לו מהר ומתן כדי שיתן להם להתחתן איתה
6. מה עשה אברהם כדי להציל את שרה מהמצרים והיכן זה רמוז בפסוק? (רש"י יב,ד) אברהם הטמין אותה בתיבה. זה רמוז בכך שכתוב "כבוא אברם" מצרים ולא כתוב "כבוא מצרימה"
7. לאן נלקחה שרי ברגע שהגיעו למצרים? (יב,טו) לבית פרעה
8. מה נתן פרעה לאברם בעקבות לקיחת שרה לבית פרעה? (יב,טז) רכוש רב: צאן, בקר, עבדים, שפחות, אתונות וגמלים.
9. מה קרה לפרעה וכלל ביתו בגלל שלקח את שרי? (יב,יז) הקב"ה הביא עליהם נגעים גדולים
10. מה מדייק רבי עובדיה ספורנו מהפסוק: "את פרעה נגעים גדולים ואת ביתו" (ספורנו יב,יז) שדווקא על פרעה היו נגעים גדולים אבל על ביתו היו נגעים קטנים יותר שידעו שהעונש הגדול לפרעה הוא בגלל שרי
11. מדוע פרעה נענש נגעים, הרי הוא לא ידע ששרה היא אשת אברהם? (כלי יקר יב,יז) מכאן לומדים ששרה אמרה לו כן והוא לא הקשיב לה.
12. מה הפירוש: "על דבר שרי"? (רש"י יב,יז) עפ"י דיבורה הייתה אומרת למלאך 'הך' והוא מכה.
13. למה כעס פרעה על אברם? (יב,יח) פרעה כעס שאברם לא אמר לו שהיא אשתו
14. האם פרעה רצה שאברהם ישאר במצרים? מניין לומדים זאת? (יב,כ) פרעה רצה שאברהם ילך כמה שיותר מהר. לומדים זאת מכך שכתוב ויצו עלי ופרעו אנשים וישלחו אותו... "נתן לו אנשים שילכו איתו - רק שילך".
15. מה אנו לומדים מהמילים 'הוא ואשתו וכל אשר לו' (רמב"ן יב,גא) שלא נלקח מאברהם כלום מהמתנות שקיבל למרות שכעסו עליו.
16. מה לומדים מהכתוב: "וילך למסעיו"? (רש"י יב,גב) (1) ללמד דרך ארץ שלא ישנה אדם מאכסניא שלו (2) שבחזרתו שילם חובותיו

הפרידה מלוט

1. מה הקשר בין העובדה שהכנעני היה בארץ לבין ריב רועי אברהם ורועי לוט? (רש"י יב,ז) רועי לוט רעו בשדות שלא שלהם וטענו שזה מותר מכיוון שהארץ שייכת לאברהם. רועי אברהם ענו להם שהארץ עדיין לא נקנתה לאברהם ולכן זה עדיין אסור, הכנעני יושב בארץ.
2. מה רומז הפסוק במילים 'אנשים אחים'? (רש"י יב,ח) שאברם ולוט היו דומים בקלסטר פניהם.
3. מה הציע אברם ללוט? (יב,ט) הציע לו להיפרד ושיבחר איזה מקום הוא רוצה
4. השלימו: "אם השמאל _____ ואם _____, _____." (יב,ט) אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה
5. איזה דברים טובים היו בכיכר הירדן? (רש"י יב,י) כולה משקה=ארץ נחלי מים, כגן ה' כארץ מצרים= לאילנות
6. מה הדמיון בין גן ה' (גן עדן) לארץ מצרים? (רמב"ן יב,י) גם בגן ה' וגם בארץ מצרים הנהר משקה את השדות כשעולה על גדותיו ללא צורך בגשם.
7. מהו היקדם' שממנו נסע לוט עפ"י מדרש אגדה? (רש"י יב,יא) הכוונה לקדמונו של עולם, כלומר, לקב"ה. לוט כביכול נסע מהקרבה מאברם ומאלוהיו
8. היכן לוט התיישב (יב,יב) מערי הכיכר ועד סדום
9. למה נכתב כי 'אנשי סדום רעים וחטאים'? (רש"י יב,יג) אף על פי כן לא נמנע לוט מלשכון עמהם ולמדו רבותינו: "שם רשעים ירקב"
10. למה נכתב: "רעים וחטאים לה' מאוד"? (רש"י יב,יג) מכירים את הקב"ה ומתכוונים למרוד בו
11. מה עניין הסמיכות של הפרידה מלוט ודיבור ה' עם אברהם? (רש"י יב,יא) כל עוד היה אברהם עם לוט, שהיה רשע, ה' לא דיבר עמו.
12. למה מדמה ה' את זרעו של אברהם (עם ישראל) ומה המשמעות? (יב,טז) לעפר. המשמעות היא שכמו שאי אפשר למנות עפר, כך עם ישראל יהיה הרבה כך שלא יהיה אפשר לספור אותם.
13. היכן התיישב אברם בחזרה לארץ? (יב,יח) חברון.

מלוזמת המלכים

1. מיהו אמרפל ומהו קשרו לאברהם? (רש"י יד, א) אמרפל הוא נמרוד שהכניס את אברהם לכבשן האש.
2. אצל איזה עוד מלך מוזכר זיהי בימי... ומה זה בא ללמד? (בעל הטורים יד, א) זה מוזכר אצל אחשוורוש במגילת אסתר וזה תמיד בא ללמד על צער (ווי זה קריאה של צער).
3. למה בעתיד רומז הסיפור של ארבעת המלכים שבסוף אברהם ניצח אותם? (רמב"ן יד, א) רומז שארבע מלכויות תעומדנה למשול בעולם ובסוף יתגברו בניו עליהם ויפלו כלם בידם.
4. כנגד אילו ארבע מלכויות רומזים ארבעת המלכים? (רמב"ן יד, א) שנער=בבל, אלסר=מדי, עילם=יון, מלך גוים= מלכות אדום.
5. מה הרמזים בשמות המלכים: ברע, ברשע, שנאב, שמאבר? (רש"י יד, ב) ברע-רע לשמים ורע לבריות, ברשע- שנתעלה ברשע, שנאב- שונא אביו שבשמים, שמאבר- שם אבר לעוף ולקפוץ ולמרוד בקב"ה.
6. כמה שנים מלכו ארבעת המלכים על החמישה? (יד, ד) ארבעת המלכים משלו על חמשת המלכים במשך 12 שנה.
7. בעקבות מה קרתה המלחמה? (יד, ד) ארבעת המלכים שיעבדו את חמשת המלכים ועכשו הם מרדו.
8. מנו ששה עמים בהם נלחמו כדרלעומר והמלכים שאתו לפני המלחמה בחמשת המלכים. (יד, ה) רפאים, זוזים, אימים, החרי, העמלקי, האמרי.
9. מה רומזת החזרה על שמות ארבעת המלכים? (רש"י יד, ט) בא ללמד שהם היו מעטים אך ניצחו כיוון שהיו גיבורים ולמרות זאת אברהם לא פחד ליצאת נגדם למלחמה.
10. להיכן נפלו מלך סדום ומלך עמורה? (יד, י) בארות בעמק השידים.
11. מי ניצח במלחמה ואת מי המנצחים לקחו בשבי? (יד, יא) ארבעת המלכים ניצחו במלחמה והם לקחו בשבי את לוט ואת כל רכוש סדום ועמורה.
12. האם המלכים ידעו מי לוט כששבו אותו? למה התאמצו לקחת אותו בשבי? (ספורנו יד, יב) הם ידוע, והם שבו את לוט כי רצו שאברם (שידעו שהיה עשיר) ישלם תמורתו כסף רב.
13. מי מגיע לספר לאברם שלוש נפל בשבי? (יד, יג) הפליט.
14. היכן היה אברם כאשר באו לספר לו שלוש נשבה? (יד, יג) באלוני ממרא.
15. מי היו בעלי הברית של אברם? (יד, יג) שלושה אחים - ממרא, אשכול וענר.
16. מה גרם לאברם ליצאת למלחמה כנגד ארבעת המלכים? (יד, יג) לוט נלקח בשבי ואברהם רצה לשחררו.
17. כמה אנשים באו עם אברם למלחמה לשחרר את לוט? (יד, יד) 318 חניכיו ילדי ביתו.
18. מתי אברם תקף את ארבעת המלכים? (יד, טז) בלילה. חילק את הלוחמים לכמה מקומות ואז תקפו יחד.
19. למה אברם תקף בלילה? (ספורנו יד, טז) שלא יראו שלאברם יש מעט לוחמים.
20. מה מברך מלכי-צדק את אברם? (יד, טז) ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך.
21. מה מבקש מלך סדום (יד, כא) שאברהם יחזיר לו את האנשים ששיחרר מהשבי ואת הרכוש ישאיר אצלו.
22. מדוע אברהם מסרב לקבל רכוש? "אם מחוט ועד שרוך נעל" (יד, כג) שלא יאמר מלך סדום שהוא העשיר את אברהם.
23. מה למו דוד המלך מבקשת אברהם לתת תגמול לכל הלוחמים? (רש"י יד, כד) כחלק היורד למלחמה וכחלק היושב על הכלים יחדיו יחלוקו. התגמול יהיה גם ללוחמים וגם לחיילי העורף שענר וחביריו שמרו על הכלים ולא נלחמו בפועל.

ברית בן הבתרים

1. כתוב בפסוק: "אל תירא אברם" ממה התיירא אברם? (רש"י טו, א) כיוון שנעשה לו נס במלחמה היה דואג שקיבל את שכרו על צידקותו.
2. ממה פחד אברהם שה' היה צריך לומר לו 'אל תירא אברם'? (ספורנו טו, א) הוא פחד שארבעת המלכים ינקמו בו.
3. מדוע אברהם קרא לאליעזר 'דמשק'? (3 אפשרויות) (רש"י טו, ב)
 1. הוא היה מדמשק.
 2. הוא רדף עד האויבים עם אברהם עד דמשק.
 3. זה נוטריקון - דולה ומשקה מתורת רבו (אברהם) לאחרים, שלימד את תורת אברהם לכל באי עולם.
4. כיצד מפרש רש"י את הכתוב: "וייצא אותו החוזה" (רש"י טו, ה) 1. הוציא מהאוהל 2. יציאה מאיצטגננות (חיזוי בכוכבים) - אברם ושרי לא מולידים אך אברהם ושרה מולידים. 3. הוציא מחללו של עולם (לראות את הכוכבים)
5. כעבור כמה זמן מברית בין הבתרים נולד יצחק ואיפה זה נרמז? (בעל הטורים טו, ה) כעבור 25 שנה זה נרמז במילים 'כה יהיה זרעך', כלומר, בעוד 'כה' שנים יהיה משהו שיהיה זרעך.
6. ויחשבה לו צדקה - מי חשב למי צדקה ומה המשמעות לפי כל פירושו? הסבר בקצרה. (רש"י טו, ו) הקב"ה החשיב לאברם זכות ולצדקה, על כך שאברם האמין בדברי ה' (שלא היו נראים הגיוניים....)
7. על איזו הבטחה ביקש אברהם את מהקב"ה ועל איזה לא? (רש"י טו, ו) על הבטחת הבנים לא ביקש אברהם אבל על הבטחת הארץ הוא ביקש.

8. מה רומז כל אחד מבועלי החיים בברית בין הבתרים? (רש"י טו,ט)
- עגלה משולשת - שלושה פרים: פר יום הכיפורים, פר העלם דבר של ציבור, עגלה ערופה
עז משולשת - שעיר הנעשה בפנים, שעיר מוספים במועדים, שעיר חטאת יחיד
איל משולש - אשם ודאי, אשם תלוי, כבשה של חטאת יחיד
9. ברית בין הבתרים היא משל להבדל בין אומות העולם לעם ישראל. למה רומזים בע"ח? (רש"י טו,ט) פרים - אומות עובדי כוכבים ומזלות, אילים - למלכי פרס ומדי. שעירים - מלכי יוון
10. איזה רמז יש בפסוק: "ואת הציפור לא בתר" (רש"י טו,י) אומות העולם נמשלו לפרים לאילים ולשעירים. אברם בתר אותם רמז על האומות שיהיו כלים והולכים ואת הציפור לא בתר רמז שיהיו ישראל קיימין לעולם
11. מה רמז בכתוב: "וישב אותם" (רמב"ן טו,יא) יבואו העמים לבטל הקורבנות וזרע אברהם יבריאחם
12. מה רמז בכתוב: "זיהנה אימה חשכה גדולה נופלת עלי" (רמב"ן טו,יב) שיעבור ארבע גלויות: אימה בבבל, חשכה זו מדי, גדולה - אנטיוכוס (יוון), נופלת (אדום)
13. כנגד מה מוזכר כאן פעמיים 'שמש' (בעל הטורים טו,יב) כנגד שני בתי המקדש שנקראים 'שמש' (ישמתי כדכד שמשותיך) ונחרבו
14. מה הייתה הבשורה לאברהם בברית בין הבתרים? גר _____ (זרעו של אברם יצא לגלות) ועבדום ו _____ שנה (טו,יג) גר יהיה זרעך בארץ לא להם (זרעו של אברם יצא לגלות) ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה
15. כיצד מוכיח רש"י שהשיעבוד של ארבע מאות שנה מתחיל מלידתו של יצחק? (טו,יג)
יעקב נולד כאשר יצחק בן _____ שנה
יעקב יורד למצרים בגיל _____ שנה
עם ישראל היו במצרים _____ שנה (כמנין רד"ו) סה"כ _____ שנה
16. למה התווספה המילה "וגם" בפסוק: "וגם את הגוי אשר יעבודו" ולא נכתב רק: "וזאת הגוי אשר יעבודו" (רש"י טו,יד) זה בא ללמד שכל עם שישעבד את ישראל יקבל עונש.
17. שני קרובים של אברהם עשו תשובה. מיהם הקרובים ואיפה זה רמז בברית בין הבתרים? (רש"י טו,טו) תרח וישמעאל.
ה' בישר לו שיבוא אל אבותיו בשלום. וזה רמז לכך שתרח חזר בתשובה (כי אחרת מה עסק יש לאברהם עם עובדי ע"ז?).
ה' בישר לו שיקבר בשיבה טובה, וזה רמז לכך שכשיפטר אברהם, ישמעאל יחזור בתשובה.
18. אחרי כמה זמן ישוב עם ישראל מגלותו במצרים? (טו,טז) אחרי ארבעה דורות.
19. מה הקשר בין חזרת עם ישראל מהגלות לעוון האמורי? (רש"י טו,טז) הקב"ה ממתין להעניש את האמוריים בגלל התנהגותם ולגרשם מהארץ

הולדת ישמעאל

1. מי היה אביה של הגר? (רש"י טז,א) הגר הייתה בת פרעה, ומשראה פרעה את הניסים שנעשו לשרה, החליט שעדיף שבתו תהיה שפחה בביתם של אברם ושרי ולא גבירה במקום אחר.
2. למה שרה נתנה את הגר לאברהם? (רש"י טז,ב) שרה לא הצליחה ללדת ולכן רצתה שבזכות שתתן את שפחתה לבעלה, היא תיפקד בבנים.
3. מה שמע אברהם בקולה של אשתו שגרם לו לעשות את מה שביקשה? (רש"י טז,ב) שמע שהיא אומרת את דבריה ברוח הקודש.
4. מה לומדים מהפסוק וישמע אברם לקול שרי? (רמב"ן טז,ב) שעל אף שאברהם התאוה לבנים לא עשה כך לפני כן. וגם כעת לא התכוון שיבנה הוא מהגר וזרעו ממנה אלא שיהיה נחת רוח לשרה מבני שפחתה או שהיא תזכה כתוצאה מכך לבנים
5. מדוע שרה החליטה לאחר עשר שנים לתת את הגר לאברהם? (רש"י טז,ג) עברו 10 שנים מהבטחת הזרע לאברהם, ויש כלל שגבר ואישה שניסו להוליד במשך 10 שנים ולא הצליחו - הבעל צריך לישא אשה אחרת.
6. למה נכתב: "ותקח שרי... ותתן אותה לאברהם" (רמב"ן טז,ג) להודיע שאברם לא מיהר לקחת את הגר עד ששרי לקחה אותה ונתנה לו
7. מה אמרה הגר על שרה? (רש"י טז,ד) שרה מראה את עצמה צדקת והיא לא כזו כיוון שלא זכתה להריון ואילו אני מיד בהריון.
8. מדוע שרה כועסת על אברהם? 2 אפשרויות (רש"י טז,ד) 1. שאברהם לא התפלל גם עליה בברית בין הבתרים 2. כי הוא לא גער בהגר כשהתנהגה בזלזול לשרה.
9. מי גרם לכך שיפול ההריון הראשון של הגר ומדוע? (רש"י טז,ה) שרה הכניסה עין הרע והגר הפילה עוברת.
10. המלאך אומר להגר: "הנך הרה וילדת בן" והלא כבר הייתה בהריון? מלמד שהפילה הראשון

11. אברם אומר לשרי: "הנה שפחתך בידך, עשי לה הטוב בעיניך". מה עושה שרי? (טז, ו) מענה את הגר - נותנת לה לעבוד קשה
12. איפה זה דרך שור ומה זה מלמד על כוונתה של הגר? (ספורנו טז, ז) זה בגבול ארץ ישראל וזה בא ללמד שהגר רצתה ליצאת מארץ ישראל.
13. מלאך ה' שואל את הגר מהיכן היא באה. מדוע? וכי הוא לא ידע? (רש"י טז, ח) מלאך ה' ידע אלא שרצה לפתוח איתה שיחה (להיכנס עמה בדברים).
14. מה פירוש הכתוב: "אי מזה באת ואנה תלכי"? (ספורנו טז, ח) הביטי וראי מאיזה מקום נסעת, כי היית במקום קדוש ובבית צדיקים והנך הולכת אל מקום טמא ואנשי רשע
15. מה נרמז בפסוק "שובי אל גברתך והתעני תחת ידה" (רמב"ן טז, ט) לרמז שלא תצא לחפשי ממנה כי בני שרה ימשלו בורעה לעולם
16. השלימו: "והוא יהיה _____ ידו _____ _____ _____" (טז, יב) פרא אדם בכל ויד כל בו

17. מה פירוש הכתוב "ידו בכל ויד כל בו"? (רש"י טז, יב) ידו בכל - ליסטים/שודדים/גנבים, ויד כל בו - הכל שונאין אותו ומתגרין בו
18. הגר אומרת: "הגם הלם ראיתי" (גם כאן ראיתי) מהיכן הייתה רגילה הגר לראות מלאכים? (רש"י טז, יג)
19. המלאך מצווה את הגר לקרוא לבנה ישמעאל אך אברם הוא הנותן את השם לישמעאל. כיצד ידע? (רש"י טז, טו) שרתה עליו רוח הקודש

ברית המילה וההבטחות לאברהם

1. בן כמה היה אברם כאשר נגלה ה' אליו? (ז, א) תשעים ותשע שנים
2. מדוע אברם נופל על פניו? (רש"י ז, ג) ממורא השכינה, שעד שלא עשה ברית מילה לא היה בו כח לעמוד
3. איזו ברית ה' יקים עם אברהם וזרעו? (רש"י ז, ז) להיות להם לאלוהים
4. מה לומדים מהמילים: "לאחוזות עולם"? (רש"י ז, ח) שהקב"ה יהיה לאלוהים בארץ וכל ישראל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוהים
5. מה פירוש "יליד בית ומקנת כסף"? (רש"י ז, יב) יליד בית - שילדה השפחה בבית, מקנת כסף - עבד שנקנה
6. מה פירוש הכתוב "ונכרתה הנפש"? (רש"י ז, יד) הולך ערירי (ללא ילדים) ומת קודם זמנו
7. במה ברך ה' את שרה? (ז, טז) ה' יתן לשרה בן
8. כיצד רש"י מפרש "וברכתיה"? (ז, טז) שלא האמינו ששרה ילדה בן וביום המשתה של יצחק שרה הניקה את כל התינוקות
9. שרה לא סבלה מקללה קדומה. על איזו קללה מדובר ומה המשמעות המעשית? (ספורנו ז, טז) שרה לא סבלה מהקללה שקוללה חוה בעצב תלדי בנים והמשמעות היא שההריון, הלידה וגידול הבן לא היה בצער אלא בשמחה.
10. מדוע אברם נופל על פניו וצוחק בליבו? (ז, יז) מכיוון שחשב שזה בלתי אפשרי שלשרה ולו יהיה ילד כשהוא בן 100 והיא 90
11. למה אברהם מתפלא על כך שהוא יוליד משרה בן בגיל בעודה בת תשעים? הרי בזמניהם זה היה גיל מוקדם יחסית? (רמב"ן ז, יז) הוא התפלא מכיוון שבצעירותו הוא לא הוליד ממנה, ומה משנה עכשיו?
12. איזו תפילה מתפלל אברהם על ישמעאל ואיפה זה נרמז בפסוק? (אור החיים ז, יח) שילך בדרך היושר והצדק. זאת המשמעות של "יחיה לפניך" - כלומר, לא רק שיחיה אלא גם יחיה לפניך.
13. ממה אברהם פחד כשה' הודיע לו שיצחק עתיד להיוולד? (רמב"ן ז, יח) אברהם פחד שמא יצחק יבוא על חשבון ישמעאל, ורצה ששניהם יחיו.
14. "לו ישמעאל יחיה לפניך" אברהם חושש מהבשורה שישמעאל ימות. מה מבטיח הקב"ה? (ז, כ) הקב"ה יברך אותו ויהיו לו שנים עשר ילדים
15. עם מי מבניו של אברהם תמשיך הברית של הקב"ה? (ז, יט) יצחק
16. למה ה' אמר לאברהם לקרוא לבנו יצחק? (שני דברים) (רש"י ז, יט) 1. על שם צחוקו של אברהם. 2. עשרה נסיונות, צ - תשעים שנה של שרה, ח - שמונה ימים עד שנימול, ק - מאה שנה של אברהם.
17. מה הראשי תיבות של 'אקים' ומה זה בא ללמד? (בעל הטורים ז, כא) אקים - אישר קידש יידיד מ'בטן. זה בא ללמד שיצחק קדוש מעצם היוולדו.
18. מה פירוש 'עצם היום הזה' (שני פירושים) (רש"י ז, כג) 1. ביום שנצטווה. 2. באמצע היום, כשכולם יכולים לראות, וזה מלמד שאברהם לא פחד מליציני הדור.
19. אברהם אבינו מיד לאחר הבשורה עושה ברית מילה. בן כמה היה? בן כמה היה ישמעאל? (ז, כד) אברהם - 99 שנה ישמעאל - 13